SCIENCE HUB REVIEW
2026
Volume 1
Issue 3
www.sciencehubreview.uz
ILMIY ELEKTRON JURNAL

FORTEPIANO SADOLARIDAGI IZLANISH VA E'TIROF AZIZAXON RO'ZIYEVANING IJODIY YO'LI

Tojiboyev Sardor O'ktam o'g'li

Madaniyatshunoslik va nomoddiy madaniy meros ilmiy-tadqiqot instituti ilmiy xodimi

Annotatsiya

Maqolada yosh pianinochi Azizaxon Ro'ziyevaning fortepiano san'atiga kirib kelishi, R. Glier nomidagi Respublika ixtisoslashtirilgan musiqa maktabidagi ta'limi, ustoz-shogird hamkorligi va ijodiy kamoloti badiiy-ilmiy nuqtayi nazardan yoritiladi. Ijrochi faoliyatining muhim bosqichlari 2023-2026-yillardagi respublika va xalqaro tanlov yutuqlari, konsert chiqishlari hamda uning ijrochilik istiqbollari bilan uzviy bog'liq holda tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar

Azizaxon Ro'ziyeva, fortepiano, pianinochi, ijrochilik san'ati, musiqa ta'limi, ustoz-shogird, sahna madaniyati, ijro ijro dasturii, xalqaro tanlov.

Аннотация

Статья посвящена творческому становлению юной пианистки Азизахон Рузиевой, её обучению в Республиканской специализированной музыкальной школе имени Р. Глиэра, взаимодействию с педагогом и накоплению сценического опыта. Достижения на республиканских и международных конкурсах 2023–2026 годов рассматриваются в связи с художественными и педагогическими аспектами фортепианного исполнительства.

Ключевые слова

Азизахон Рузиева, фортепиано, исполнительское искусство, музыкальное образование, педагог, сценическая культура, конкурс.

Abstract

The article explores the artistic development of young pianist Azizaxon Ro'ziyeva, her studies at the R. Glière Republican Specialized Music School, and the role of sustained teacher–student collaboration. Her national and international competition achievements between 2023 and 2026 are discussed alongside the artistic demands of piano performance and the significance of stage experience in a developing musician's career.

Keywords
Azizaxon Ro‘ziyeva, piano performance, musical education, young pianist, mentorship, stage experience, international competitions.

Fortepiano oldiga o‘tirgan ijrochining ixtiyorida bor-yo‘g‘i oq va qora klavishlar, nota matni hamda o‘z musiqiy tasavvuri turadi. Ammo shu sodda ko‘ringan manzara ortida yillar davom etadigan izlanish, tinimsiz mashq, eshitish tarbiyasi va o‘ziga talabchanlik yashiringan. Tomoshabin ko‘pincha sahnadagi bir necha daqiqalik ijroni ko‘radi; uning ortidagi mashaqqatli ta’lim, ba’zan eng kichik musiqiy jumla ustida qayta-qayta ishlash zarurati esa ko‘zga tashlanmaydi. Yosh pianinochi Azizaxon Ro‘ziyevaning bugungi yutuqlarini ham ana shu davomli mehnat va san’atga sadoqat bilan bog‘liq holda anglash mumkin.

Azizaxon Shukurullo qizi Ro‘ziyeva 2011-yil 28-oktabrda Toshkent shahrida tug‘ilgan. Bolalikdan musiqaga bo‘lgan qiziqishi uni professional ta’lim yo‘liga boshladi: u 2018-yildan R. Glier nomidagi Respublika ixtisoslashtirilgan musiqa maktabida maxsus fortepiano yo‘nalishi bo‘yicha tahsil olmoqda. Yosh musiqachining shakllanishida mutaxassislik ustozi Gulidjaxan Tuychiyevna Xasanovaning o‘rni alohida. Maktabdagi dastlabki qadamlar, muntazam mashg‘ulotlar, konsertlarga tayyorgarlik va turli tanlovlarda orttirilgan tajriba bir-birini to‘ldirib, uning ijodiy hayotini bosqichma-bosqich boyitdi.

Azizaxonni ajratib turadigan jihatlardan biri musiqaga qiziqishning muntazam mehnatga aylanganidir. Iqtidor bolada dastlab tabiiy eshitish, ohangni tez ilg‘ash yoki

cholg‘uga intilish tarzida namoyon bo‘lishi mumkin. Biroq fortepiano maktabida uning chinakam qiymati ishchanlik, intizom va izchil o‘sish bilan belgilanadi. O‘quvchi murakkab asardan qo‘rqmasligi, qiyin parchani chetlab o‘tmasligi, har safar o‘zidan yaxshiroq natija talab qilishi kerak. Azizaxonning maktab hayoti va yillar davomida takrorlangan sahna yutuqlari shu intilishning tasodifiy emas, balki barqaror tus olganini ko‘rsatadi.

Musiqa maktabining sinf xonasi bu yo‘lda birinchi va eng muhim ijodiy maydondir. Aynan shu yerda oddiy mashq badiiy vazifaga, notani to‘g‘ri bosish esa mazmunli ijroga aylanadi. Pianinochi faqat barmoqlarni harakatga keltirishni emas, tovushning davomiyligini sezishni, bir ovozni boshqasidan ajratishni, musiqiy fikrni ibora va jumlalar orqali ifodalashni o‘rganadi. Har bir yangi bosqich kelgusi sahna chiqishlari uchun tayyorgarlik vazifasini bajaradi. Shu sabab Azizaxonning ijodiy yutug‘i faqat qo‘lga kiritilgan sovrinlar bilan emas, bu sovrinlargacha bosib o‘tilgan ta’lim yo‘li bilan ham qimmatlidir.

Musiqiy iste’dodning kamolida ustozning roli alohida: pianinochi ko‘pincha asarning haqiqiy mazmunini pedagog bilan birga izlab topadi. Gulidjaxan Xasanova rahbarligidagi mashg‘ulotlar Azizaxon uchun faqat texnik ko‘nikmalarni o‘zlashtirish muhiti emas, balki musiqaga diqqat bilan quloq tutish, badiiy fikrni anglash va ijrochilik mas’uliyatini his etish maktabi sifatida ahamiyat kasb etadi. Ustoz-shogird aloqasining kuchi shundaki, unda bir galgi muvaffaqiyatdan ko‘ra ertangi ijroga qo‘yiladigan talab muhimroqdir.

Fortepiano pedagogikasi tarixida Genrix Neygauz ijro texnikasini badiiy obrazdan ajratmaslik zarurligini asoslab bergan. Bu tamoyil o‘sib kelayotgan pianinochi uchun ayniqsa muhim: barmoq chaqqonligi, sur’at va ravonlik musiqiy g‘oyaning o‘zini emas, uni ifodalash vositalaridir. Asarning mazmuni aniq anglanmaguncha eng murakkab passaj ham shunchaki harakatlar yig‘indisiga aylanib qolishi mumkin. Iosif Gofmanning fortepiano ijrosi va mashq madaniyatiga oid qarashlari ham puxta tayyorgarlik, eshitish nazorati hamda badiiy vazifaning birligini anglatadi.

Yosh musiqachi bilan ishlashda nota matniga sodiqlik va shaxsiy musiqiy tasavvur orasidagi muvozanat muhimdir. Masalan, kuy chizig‘ini jo‘r ovozlardan ajratib ko‘rsatish uchun tovush darajalarini sezgir boshqarish, polifonik parchada har bir ovoz mantiqini saqlash, lirik lavhalarda frazirovka nafasini topish, jo‘shqin epizodlarda esa ritmik tayanchni yo‘qotmaslik talab etiladi. Bu vazifalar texnik tayyorgarlik bilan bir qatorda musiqiy tafakkurni tarbiyalaydi. Azizaxon singari ixtisoslashtirilgan ta’limda voyaga yetayotgan yoshlar uchun ushbu ko‘nikmalar keyingi professional kamolotning poydevoridir.

Ustozning sabog‘i ko‘pincha ko‘zga ko‘rinmaydigan natija beradi. Bir kuni o‘quvchi murakkab ritmni hech bir to‘xtalishsiz bajaradi, boshqa kuni bir necha taktdagi ifodaviy uyg‘unlikni his eta boshlaydi. Keyin esa bu kichik topilmalar katta shakldagi asarni yaxlit tasavvur qilish ko‘nikmasiga qo‘shiladi. Azizaxonning 2018-yildan beri davom etayotgan mutaxassislik ta’limida aynan shunday izchillik muhim o‘rin tutadi: uning tanlovdan

tanlovga o‘tib borishi, har gal yangi auditoriya oldiga chiqishi muntazam tayyorgarlik va pedagogik hamkorlikni taqozo etadi.

Azizaxonning ijro dasturida o‘zbek, rus va xorijiy kompozitorlar musiqasining birgalikda o‘rin olishi uning ta’limidagi muhim jihatlardan biridir. Bunday ijro dasturi bilan ishlash yosh pianinochini turli musiqiy tillar, janrlar va badiiy qarashlar bilan tanishtiradi. Bir asarda ohangning mayin davomiyligi ustun bo‘lsa, boshqasida keskin ritmik harakat yoki fakturadagi zichlik yetakchilik qiladi. Ijrochi har bir uslubning o‘z mantig‘ini eshitishni, musiqiy obrazga mos tovush topishni o‘rganadi. Shu tariqa fortepiano faqat cholg‘u bo‘lib qolmay, xilma-xil madaniy tajribalarni birlashtiruvchi badiiy vositaga aylanadi.

Jahon fortepiano adabiyoti bu ma’noda nihoyatda boy. Baxning polifonik tafakkuri ovozlar mustaqilligini anglashga, Motsart va Betxovenning sonata an’analari musiqiy shakl va mavzular rivojini his etishga, Shopenning etyudlari texnik murakkablikni nozik badiiy ifoda bilan uyg‘unlashtirishga yo‘naltiradi. Raxmaninovning keng nafasli melodizmi va garmonik zichligi esa pianinochidan katta ifodaviy diapazonni talab qiladi. Bular yosh fortepiano ijrochisi o‘zlashtirishi lozim bo‘lgan turli uslubiy tamoyillarning yorqin namunalari bo‘lib, badiiy did tarbiyasida muhim o‘rin tutadi.

O‘zbekistonda yaratilgan fortepiano asarlari esa milliy intonatsiya va akademik ijrochilik texnikasining tutashgan nuqtalarini anglash imkonini beradi. Georgiy Mushel, Ikrom Akbarov, Rustam Abdullayev, Dilorom Saidaminova kabi kompozitorlar merosida turli davrlar va ijodiy uslublarga xos yondashuvlar namoyon bo‘ladi. Milliy kuy tuzilishi, ladga xos tortilishlar, ritmik naqshlar va fortepiano fakturasining o‘zaro munosabatini sezish yosh ijrochining musiqiy tasavvurini kengaytiradi. Ana shunday keng qamrovli ta’lim an’anasi Azizaxonning musiqiy dunyoqarashi rivojlanadigan ijodiy muhitni belgilaydi. Ijro dasturining haqiqiy murakkabligi faqat baland sur’at yoki ko‘p notalilik bilan o‘lchanmaydi. Ba’zan sodda ko‘ringan lirik asarni tabiiy, ishonarli va ta’sirchan yangratish yirik texnik lavhadan kamroq mas’uliyat talab qilmaydi. Pianinochi pedaldan foydalanish, registrlar o‘rtasidagi rang farqini topish, dinamik cho‘qqini tayyorlash, kuy va jo‘r qatlamlar muvozanatini saqlash kabi ko‘plab masalalarni hal etadi. Bu jarayonda eshitish sezgirligi va ijro intizomi bir-birini to‘ldiradi. Azizaxonning musiqiy

izlanishlarini belgilovchi muhim yo‘nalish ham texnik tayyorgarlik bilan badiiy tafakkurni uzviy rivojlantirishdir.

Azizaxonning ijodiy yo‘lida 2023-yil alohida burilish yasagan davr sifatida ajralib turadi. Toshkent shahrida o‘tkazilgan “Biz baxtli bolamiz” xalqaro tanlovida Gran-pri sovrinini qo‘lga kiritishi yosh pianinochining mehnati kengroq ijodiy maydonda e’tirof etilganini ko‘rsatdi. O‘sha yilning o‘zida Birlashgan Arab Amirliklarining Dubay shahrida tashkil etilgan “Jumeirah Sounds” VII xalqaro yosh ijrochilar tanlovida birinchi o‘ringa sazovor bo‘lishi esa uning sahna faoliyatiga yangi geografiya olib kirdi. Yurt tashqarisidagi ijro maydoni yosh musiqachi uchun boshqa muhit, yangi auditoriya va o‘z imkoniyatlarini yana bir bor sinash imkoniyatidir. Bu ikki yutuqning mazmuni faqat mukofot nomida emas. Ayniqsa ilk katta natijalardan keyin mehnat sur’atini susaytirmaslik, muvaffaqiyatni keyingi o‘sishga aylantira bilish ijrochining xarakterini namoyon qiladi. Azizaxon 2024-yilda Toshkentda o‘tkazilgan ikki turli “Grand Music Competition” xalqaro tanlovida yana birinchi o‘rinni egalladi. Turli bosqichlarda chiqish qilishga tayyorlanish yosh pianinochidan ijro dasturini mustahkam egallash, o‘zini tuta bilish va ijro maqsadini ravshan anglashni talab etadi. Shu tariqa 2023-yildagi muvaffaqiyat 2024-yilda ham davom etdi.

2025-yilgi natijalar Azizaxonning ijodiy faoliyati bir xil tanlov bilan chegaralanmaganini yaqqol ko‘rsatadi. Toshkent shahrida o‘tkazilgan “Ohanglar jilosi” respublika yosh ijrochilar tanlovida u diplom bilan taqdirlandi. Xuddi shu yili “Biz baxtli bolamiz” xalqaro tanlovida birinchi o‘rinni qo‘lga kiritdi. Bir tomonda respublika ko‘rik-tanlovidagi ishtirok, ikkinchi tomonda xalqaro miqyosdagi sovrinli o‘rin bularning barchasi uning musiqiy hayotida sahna muntazam amaliy tajriba makoniga aylanganini anglatadi.

2026-yilda Azizaxonning yutuqlari yana yangi sahifalar bilan boyidi. Xivada o‘tkazilgan “Khiva art fest-2026” xalqaro yosh ijrochilar tanlovida Gran-pri sovriniga sazovor bo‘ldi. O‘ziga xos tarixiy-madaniy muhitga ega Xiva shahrida erishilgan bu e’tirof uning ijodiy tarjimai holidagi navbatdagi yorqin natijadir. Toshkentda tashkil etilgan ikki turli “Oltin sadolar” xalqaro tanlovida esa ikkinchi o‘rinni egalladi. Har bir tanlov o‘ziga xos baholash tizimiga ega bo‘lsa-da, bu natijalarning bir necha yil davomida

takrorlanishi yosh ijrochining badiiy maqsad sari izchil harakat qilayotganini ko‘rsatadi. O‘sha yili “Iste’dodlar xaritasi” respublika tanlovining fortepiano ijrochiligi yo‘nalishida ham Azizaxon faol ishtirok etdi. Tanlovning mahalla va tuman bosqichlarida g‘oliblikni qo‘lga kiritib, shahar bosqichiga yo‘llanma oldi. Bu muvaffaqiyatning o‘ziga xos tomoni shundaki, unda iste’dodli yosh ijrochining avvalgi xalqaro tajribasi bilan mahalliy ijodiy muhitdagi faol ishtiroki yonma-yon namoyon bo‘ladi. Katta sahnalardagi mukofotlar ham, dastlabki bosqichlardan boshlanadigan tanlov yo‘li ham musiqachining o‘sish jarayonida o‘z ahamiyatiga ega.

2023-2026-yillardagi sahna natijalarini bir zanjir sifatida ko‘rganda, Azizaxonning ijodiy hayotida qat’iyat va davomiylik ustun ekanini ko‘rish mumkin: Toshkentdagi Gran-pri, Dubaydagi birinchi o‘rin, ikki turli xalqaro tanlovdagi g‘oliblik, respublika miqyosidagi diplom, Xivadagi navbatdagi Gran-pri hamda yangi tanlov bosqichlaridagi muvaffaqiyatlar bir-biridan uzilib qolgan hodisalar emas. Ular fortepianoga mehr, muntazam tayyorgarlik va ustoz rahbarligida bosib o‘tilayotgan ijodiy yo‘lning ketma-ket bosqichlaridir. Konsert va tanlov jarayonlari pianinochi uchun mashg‘ulot xonasidan ancha farq qiladi. Uyda yoki sinfda ijroni to‘xtatib, noaniq parchani takrorlash mumkin; sahnada esa musiqiy fikr asar davomida yaxlit saqlanishi lozim. Shu bois sahna tajribasi ijrochi xotirasi, diqqat barqarorligi va ruhiy tayyorgarligi uchun o‘ziga xos sinovdir. Bunday tajriba tobora ko‘paygani sari yosh musiqachi o‘zini faqat to‘g‘ri nota ijro etuvchi

o‘quvchi sifatida emas, tinglovchi bilan musiqiy muloqotga kirishuvchi san’atkor sifatida anglay boshlaydi.

Azizaxonning faoliyati tanlovlar bilan cheklanmaydi: u maktab tadbirlarida, shuningdek, televideniye va radio orqali namoyish etilgan konsert dasturlarida ham ishtirok etgan. Bu chiqishlar sahna mas’uliyatining yana bir tomonini ochadi. Tinglovchi konsert zalida, ekran qarshisida yoki radio orqali musiqa qabul qilishidan qat’i nazar, ijrodagi izchillik, obraz ravshanligi va ifodaviy ishonarlilik muhim bo‘lib qoladi. Yosh pianinochi uchun har bir chiqish nafaqat tajriba, balki keyingi musiqiy maqsadlarni belgilab olish imkoniyatidir. Sahnaga tayyorgarlikning ko‘rinmaydigan tomonlari ham bor: dasturdagi asarlarning ketma-ketligini o‘ylash, qo‘l va eshitish xotirasini mustahkamlash, chiqish arafasida kuchni to‘g‘ri taqsimlash, kutilmagan holatda badiiy yaxlitlikni saqlash. Bunday ko‘nikmalar biror tanlov uchun qisqa muddat ichida shakllanib qolmaydi. Ular muntazam mashg‘ulot, pedagogik yo‘l-yo‘riq va orttirilgan sahna tajribasining mahsulidir. Azizaxonning turli shahar va tanlovlardagi qatnashuvi o‘quvchilik yillaridayoq ana shu mas’uliyat bilan yuzlashayotganini anglatadi.

R. Glier nomidagi maktab rahbariyati va pedagoglar jamoasi Azizaxon Ro‘ziyevani “Zulfiya” nomidagi Davlat mukofotiga nomzod sifatida tavsiya etgani uning ta’lim va ijodiy hayotidagi e’tiborli voqealardan biridir. Bu tavsiya, avvalo, uning yillar davomida ko‘rsatgan mehnati, ta’limga jiddiy munosabati va tanlovlardagi faolligiga bildirilgan ishonchdir. Biroq chinakam san’at yo‘lida har bir e’tirof ijodiy to‘xtash nuqtasi emas,

keyingi mas’uliyatning boshlanishi hisoblanadi. Azizaxonning oldida hali keng ijrochilik ufqlari bor. Yangi asarlar bilan ishlash, yirik shakllarni puxta o‘zlashtirish, milliy va jahon fortepiano merosining uslubiy qirralarini chuqurroq anglash, mustaqil talqin mezonlarini shakllantirish unga yangi imkoniyatlar ochishi tabiiy. Bu jarayonda eng katta boylik musiqa bilan ishlash odati va o‘z oldiga qo‘ygan talabni pasaytirmaslikdir. Chunki pianinochining haqiqiy mahorati faqat qo‘l chaqqonligida emas, balki eshita bilish, musiqiy fikrni ishonarli yetkazish va har bir asarga mas’uliyat bilan yondashishda namoyon bo‘ladi.

O‘zbekiston fortepiano ijrochiligi maktabi jahon pianistik an’analari bilan muloqotda shakllangan va o‘z ijodiy tajribasini boyitib kelmoqda. Bugun uning ertangi qiyofasi ham ixtisoslashtirilgan musiqa maktablarida tahsil olayotgan, san’atga qat’iyat bilan intilayotgan yoshlarga bog‘liq. Azizaxon Ro‘ziyevaning ijodiy yo‘li shunday umidbaxsh jarayonning jonli ifodasidir: 2018-yilda boshlangan ta’lim, 2023-yildagi dastlabki yirik sovrinlar, Dubay va Xivadagi yutuqlar, Toshkent sahnalaridagi izchil muvaffaqiyatlar hamda ustoz bilan davom etayotgan mehnat bir musiqiy tarjimai holning mazmunli sahifalarini tashkil etadi. Musiqa san’atida iste’dodning eng ishonchli mezoni izlanishning uzilmasligidir. Azizaxonning bugungi yutuqlari yoshlikning yorqin natijalari sifatida e’tiborga loyiq; undan ham muhimi, bu natijalar yangi asarlar, yangi sahnalar va ijrochilikning yanada mas’uliyatli bosqichlariga yo‘l ochmoqda. Oq va qora klavishlar qarshisida boshlangan bolalik qiziqishi endi izchil mehnat bilan boyigan ijodiy yo‘lga aylanib bormoqda. Ana shu yo‘lning asosiy mazmuni esa har bir yangi ijroda san’atga yanada yaqinlashish istagidir.